

“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ”

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ การสอนแบบ

“การจัดทักษะการเรียนรู้”

ครูสถาพร มุ่งวัฒนา ครูต้นแบบ ปี 2542

วิชา พระพุทธศาสนา

ระดับ มัธยมศึกษา

สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

สำนักนายกรัฐมนตรีน

371.102 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ส 691 ร “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ “การจัดทักษะการเรียนรู้”

โดย ครูสถาพร มุ่งวัฒนา, กรุงเทพฯ : 2545.

59 หน้า

ISBN 974-241-589-7

1. ปฏิรูปการเรียนรู้ 2. สถาพร มุ่งวัฒนา 3. ชื่อเรื่อง

“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ “การจัดทักษะการเรียนรู้”

โดย ครูสถาพร มุ่งวัฒนา

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 190/2545

พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม 2545

จำนวน 2,000 เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

โทรศัพท์ 0-2668-7123

เว็บไซต์ <http://www.onec.go.th>

สำนักพิมพ์

บริษัท ดับบลิว.เจ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด

199/19 ถนนวิภาวดีรังสิต พญาไท กทม.

โทร. 0-2616-3400-5

...จะทำการอันใด ควรคิดพิจารณาให้ถ่วงถี่และทั่วถึง ว่างานที่จะทำ
นั้น มีจุดมุ่งหมายอย่างไร มีขอบเขตเพียงไหน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม
และเหตุปัจจัยอะไรบ้าง และเมื่อทำไปแล้วจะก่อให้เกิดประโยชน์ หรือ
โทษเสียหายประการใด. ถ้าแต่ละคนได้คิดให้รอบคอบ คิดให้กว้างขวาง
และคิดให้ครบถ้วนดังนี้ ก็เชื่อว่าจะสามารถนำหลักวิชามาใช้ปฏิบัติงาน
และแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้บรรลุประโยชน์ที่พึงประสงค์ และสามารถ
นำพาตนเองและประเทศชาติให้ก้าวหน้าไปสู่ความเจริญและมั่นคง
ได้อย่างแน่นอน...

พระบรมราชาโฆวาท ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
19 ธันวาคม 2539

คำนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ครูต้นแบบได้ทำการศึกษาวิจัย และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของตน รวมทั้งพัฒนาครูเครือข่าย เพื่อเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนอย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อให้เพื่อนครูทั้งหลายสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เอกสาร “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” นี้ เป็นเอกสารที่ครูต้นแบบ ปี 2541 และปี 2542 ได้ส่งผลการปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของตน ที่ถลั่นกรองจากประสบการณ์จริงในการจัดการเรียน การสอนออกมาเป็นแนวทาง และวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เห็นความสำคัญ และมีความภูมิใจที่ได้เสนอผลงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของครูต้นแบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างแก่ครูในการ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเก่ง ดี และเรียนรู้ อย่างมีความสุข เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูปการศึกษาของชาติสืบไป

ธวัช แสง...
นายรุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

กว่าจะเป็นครูต้นแบบ	1
การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2
การสอนแบบ : การจัดทักษะการเรียนรู้.....	2
รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนการสอน	4
แนวคิดในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน	6
เป็นสำคัญ	
การเปรียบเทียบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	7
พ.ศ. 2542 กับทักษะการเรียนรู้ และผลที่ผู้เรียนได้รับ	
ขั้นตอนการจัดทักษะการเรียนรู้	13
แนวทางการเรียนรู้ของนักเรียน ในโครงการ	13
ศึกษารรรมะจากวัดใกล้บ้าน	
ภารกิจครูต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน	3 2
จากครูต้นแบบขยายสู่เพื่อนครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง.....	3 5
แนะนำครูต้นแบบ ปี 2542	4 1
คณะผู้ดำเนินการ	4 2

“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับ
ครูต้นแบบ”

**การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ**

การสอนแบบ

“การจัดทักษะการเรียนรู้”

กว่าจะเป็นครูต้นแบบ

ครูสถาพร มุ่งวัฒนา มีชื่อเล่นว่า อ้องขอ ซึ่งแปลว่า มีความมั่นคง และมั่นใจ เกิดเมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2504 ปีฉลู ที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช วิชาเอกภาษาไทย บิดาชื่อ นายพยุ่ง พรหมพันใจ อาชีพรับราชการครู ปัจจุบันเป็นข้าราชการบำนาญ มารดาชื่อ นางบุญล้อม ทะไกรเนตร อาชีพรับราชการรัฐวิสาหกิจสามีชื่อ นายไพศาล มุ่งวัฒนา อาชีพรับราชการครู มีลูกสาว 2 คน

เริ่มรับราชการครู เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2526 โรงเรียน ปทุมรัตต์พิทยาคม อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับมอบหมาย ให้เป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อมา ในปี 2533 ได้ย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม ปฏิบัติราชการคณอยู่ที่โรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดีผดุงวิทยา” อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา สอนรายวิชาประเทศของเรา 3 รหัส ส 204 และสอนรายวิชาพระพุทธศาสนา รหัส ส 0110

การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ : การจัดทักษะการเรียนรู้

จากประสบการณ์ที่ครูสอนรายวิชา พระพุทธศาสนา รหัส ส 0110 มานาน จึงได้นำประสบการณ์ที่สอน มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม การสอน และพัฒนาสื่อการสอน เทคนิคการสอน ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการจัดกิจกรรมการสอนทุกปี ทำอย่างจริงจัง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น แต่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ไม่มีการพัฒนาขึ้นแต่อย่างใด นับวันคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนมีความบกพร่องเพิ่มสูงขึ้นทุกปี จึงได้พยายามสร้างเครื่องมือค้นหา และแนวทางแก้ไขปัญหา อย่างหลากหลาย เช่น การสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม ชิ้นงาน โครงงาน และแบบทดสอบ เป็นต้น

การที่ครูเป็นผู้ที่ยอมรับศาสตร์ทางการศึกษานี้เอง ทำให้มีกำลังใจ และกล้านำเสนอแนวคิด และสร้าง “โครงการศึกษาธรรมะจากวัดใกล้บ้าน” ขึ้นมา ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชา พระพุทธศาสนา ส 0110 ซึ่งมีวิธีการสอนสมัยเก่าเคยใช้มาแล้ว จึงได้นำมาพัฒนาให้เป็นนวัตกรรมการสอนแนวใหม่ เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนแบบยั่งยืน

รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนการสอน

เริ่มต้นเมื่อปี 2536 มีการวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผู้เรียนมีความบกพร่องทางคุณธรรม จริยธรรมสูง เช่น ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความขยันหมั่นเพียร ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู กตเวทิต์ (สำนึกในพระคุณของครูอาจารย์) ผู้เรียนชอบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เรียกร้องความสนใจ เพื่อต้องการความรัก ความสนใจจากครูอาจารย์ พบสาเหตุมาจากผู้เรียนมีพื้นฐานมาจากทางครอบครัวที่ประสบปัญหาต่างๆ เช่น ครอบครัวแตกแยก การตายจากของบิดามารดา ฐานะยากจน เป็นต้น ผู้เรียนจึงขาดที่พึ่งและขาดความอบอุ่นทางด้านจิตใจ

การคิดนวัตกรรมการสอนพระพุทธศาสนาแนวใหม่ ทักขะการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนแบบยั่งยืน ในรูปของใบงานที่แปลกใหม่ ภายใต้ชื่อ “โครงการศึกษาธรรมะจากวัดใกล้บ้าน” จึงเป็นทักขะการการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด โดยใช้ วัด บ้าน ชุมชน โรงเรียน เป็นธรรมชาติ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม มีพระสงฆ์วัดใกล้บ้าน ผู้ปกครอง บุคลากรทางกทาศึกษาในหมู่บ้าน เป็นวิทยากรช่วยอบรมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียนในชุมชน ให้ความรู้ความเข้าใจและสร้างประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียน ด้วยความเมตตา ความเป็นกันเอง มอบความรัก ความไว้วางใจ ภายใต้คำว่า สะอาด สว่าง สุขสงบ ร่มเย็น โครงการพิสุจน์ธรรม (ศึกษาธรรมะจากวัดใกล้บ้าน) จัดทำขึ้นด้วย

ความรัก ความเมตตา ความเข้าใจ ความปรารถนาดี และต้องการให้ผู้เรียนในวัยนี้รู้จักตนเอง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เปี่ยมล้นด้วยคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม ศรัทธาในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ผูกพันกับวัดใกล้บ้าน รักครอบครัว ชุมชน และโรงเรียน

โครงการศึกษาระยะจากวัดใกล้บ้าน เป็นนวัตกรรมการสอนพุทธศาสนาแนวใหม่ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนแบบยั่งยืน เกิดขึ้น จากประสบการณ์การสอนรายวิชา พระพุทธศาสนา ส 0110 มานานและมีการนำประสบการณ์ที่สอน มาประยุกต์ใช้ในแผนการสอน ผลิตสื่อการสอน และใช้เทคนิคการสอนหลากหลาย ทักษะการเรียนรู้ได้ทำอย่างจริงจัง นำไปใช้สอนจริง ประเมินผล และหาประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ มีการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ

นวัตกรรมการสอนพระพุทธศาสนาแนวใหม่ โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญของกิจกรรมการเรียน มีวัด บ้าน ชุมชน โรงเรียนเป็นสื่อจริงและเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าแก่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทุกคน มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างจริงจัง ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณธรรมจริยธรรมอันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนพบว่า พฤติกรรมของนักเรียนในสถานศึกษา วัด บ้าน ชุมชน อยู่ในระดับดีขึ้นมากอย่างชัดเจน

แนวคิดในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. แนวคิดที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การสอนวิชาพระพุทธศาสนา ส 0110 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดีผดุงวิทยา” จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะโครงการ มีชื่อว่า โครงการศึกษาระยะจากวัดใกล้บ้าน ตั้งแต่ปี 2540 และได้พัฒนารูปแบบการสอน แนวทางการสอน ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกด้าน ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้มากที่สุด เมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เกิดขึ้น ได้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวของครู อาจารย์ ที่จะตรวจสอบแนวทางการสอนของตนเอง ว่าถูกต้อง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับนี้ หรือไม่ สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ส 0110 ที่จัดการเรียนการสอนในรูปโครงการ มีความสอดคล้องและเป็นแนวเดียวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับนี้ ซึ่งสามารถเปรียบเทียบเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กับกระบวนการเรียนรู้และผลที่ผู้เรียนได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอน ตามตาราง ดังนี้

การเปรียบเทียบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 กับทักษะการเรียนรู้ และผลที่ผู้เรียนได้รับ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	ทักษะการเรียนรู้ และผลที่ผู้เรียนได้รับ
หมวดที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการ	
<p>มาตรา 6 ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ความเข้าใจพุทธศาสนา - ได้รับการฝึกทักษะและปฏิบัติได้จริงในศาสนาพิธี - มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม - ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง ญาติ และชุมชน - ได้รับการฝึกฝนตนเองให้เข้าใจตนเอง รู้จักตนเอง
<p>มาตรา 8 การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - วัดเป็นสถานที่เรียนรู้ - พระสงฆ์เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ - ชุมชนสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ - ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน - ครู อาจารย์ พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน และนักเรียนร่วมวางแผนกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	ทักษะการเรียนรู้ และผลที่ผู้เรียนได้รับ
หมวดที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการ	
<p>มาตรา 22 หลักการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่วัดใกล้บ้านทุกคน - นักเรียนเป็นผู้ศึกษาด้วยตนเอง - ผู้เรียนได้รับการประเมินจากพระสงฆ์ ผู้ปกครอง เพื่อน สามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพได้ - ผู้เรียนทุกคนมีหน้าที่ และรับผิดชอบอย่างชัดเจน - ผู้เรียนทุกคนเรียนรู้ได้ตลอดเวลาตามความถนัด
<p>มาตรา 23 สารการเรียนรู้ เน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ฯลฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการเรียนรู้ ความรู้คู่คุณธรรม - เรียนรู้ตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเอง กับบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน - ใช้กระบวนการกลุ่ม เรียนรู้บทบาทผู้นำ ผู้ตาม และปฏิบัติตามกติกาภายในกลุ่มที่ได้ตกลง - ส่งเสริมอาชีพที่หลากหลายในแต่ละวัด-ชุมชน สอดคล้องกับ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	ทักษะการเรียนรู้และผลที่ผู้เรียนได้รับ
หมวดที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการ	
	<p>เศรษฐกิจแบบพอเพียงของชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เข้าร่วมและเรียนรู้ กิจกรรมศิลปวัฒนธรรม-กีฬา ของชุมชน เพื่ออนุรักษ์และประยุกต์ให้เหมาะสม
<p>มาตรา 24 ภาระบวกรเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ปลุกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อ แม่ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกเวลาทุกสถานที่</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ตามความถนัด ความสามารถของผู้เรียนในแต่ละวัด - มีระบบกลุ่มและการจัดกิจกรรมเป็นไปตามกติกา - ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับ พระสงฆ์ ญาติโยม ผู้ปกครอง และชุมชนได้รับประสบการณ์จริง - ใช้กิจกรรมภายในวัดปลุกฝังและสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน - ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างหลากหลาย กับ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และชุมชน อย่างต่อเนื่อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	ทักษะการเรียนรู้ และผลที่ผู้เรียนได้รับ
หมวดที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการ	
<p>มาตรา 26 การประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ พฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม การทดสอบ</p>	<p>- ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ครู พระสงฆ์ ผู้ปกครอง เพื่อน นำผลที่ได้มาปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนรู้ และความประพฤติแต่ละคน</p>

ทักษะการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติ ตามโครงการศึกษาธรรมะจากวัดใกล้บ้าน เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 8 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. ความสามารถทางความคิด
2. ความสามารถในการแสวงหาและสร้างความรู้
3. คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่สำคัญทั้ง 3 ประการ เป็นภาระกิจที่ยิ่งใหญ่ของครูอาจารย์ที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยให้ทักษะการเรียนรู้ วิธีการสอน เทคนิคการสอน ตลอดจนนวัตกรรม

การสอนแบบต่างๆ อย่างหลากหลาย ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง ค้นพบด้วยตนเอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และเกิดคุณธรรม จริยธรรมมีค่านิยมที่ดีงามในตัวผู้เรียนเอง

การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์กับ ทักษะการเรียนรู้/ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

คุณลักษณะผู้เรียน ที่พึงประสงค์	ทักษะการเรียนรู้/ดัชนีชี้วัด ความสำเร็จ
คนดี มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม	อบรมธรรมะ ฝึกปฏิบัติตนตามแนว ทางพุทธศาสนา
มีวินัย รู้หน้าที่เคารพความคิดเห็น และสิทธิของผู้อื่น	ปฏิบัติตนตามข้อตกลงของกลุ่ม การเรียนรู้
มีความเอื้อเฟื้อ เกื้อกูล และมี ความเสียสละ	ฝึกปฏิบัติตนตามแนวทางพุทธ ศาสนา
ซื่อสัตย์ พากเพียร ขยัน และ ประหยัด	ฝึกปฏิบัติตนตามแนวทางพุทธ ศาสนา
สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่าง สันติสุข	เข้าใจตนเอง ปฏิบัติตนตาม ขนบธรรมเนียมประเพณี

คุณลักษณะผู้เรียน ที่พึงประสงค์	ทักษะการเรียนรู้/ดัชนีชี้วัด ความสำเร็จ
คนเก่ง มีความรู้ความสามารถ	มีการอบรมธรรมะและฝึกปฏิบัติ จริงทุกชั้นตอน
รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้	มีสมาธิและศีลธรรมอยู่ตลอดเวลา
มีภาวะผู้นำ ทันโลก ทันเหตุการณ์ ทันเทคโนโลยี	จัดกลุ่มการเรียนรู้และปฏิบัติตาม ข้อตกลง
รู้จักพัฒนาตนเองได้เต็มตาม ศักยภาพ	มีความกระตือรือร้น สนใจเรียนรู้ ตื่นตัวอยู่เสมอ
ทำประโยชน์ให้เกิดแก่ตน สังคม และประเทศชาติ	ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงประโยชน์ ของส่วนรวม
คนมีความสุข	
มีสุขภาพดีทั้งกายและจิต ร่าเริง แจ่มใส	มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก
ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง	มีสมรรถภาพทางกาย ตามเกณฑ์ มาตรฐาน
มีมนุษยสัมพันธ์	มีความมั่นคงทางอารมณ์ ยอมรับ และให้เกียรติผู้อื่น
รู้จักดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงแก่ อัตภาพ	มีความภูมิใจในตนเอง ครอบครั วและชุมชน

แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด มีความหมายถึงการกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผลที่ มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้ เพิ่มความสามารถสอดคล้องกับ ความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ; 2543) ความหมายของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด จากที่กล่าวมา สามารถนำมาประยุกต์เป็นทักษะการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พุทธศาสนา ส 0110 ดังนี้

ขั้นตอนการจัดทักษะการเรียนรู้

ตามโครงการศึกษาธรรมะจากวัดใกล้บ้าน ซึ่งสามารถใช้ทักษะการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ตามลำดับขั้น ดังนี้

ทักษะการเรียนรู้ ขั้นที่ 1	เข้าใจตนเอง/รู้จักตนเอง
ทักษะการเรียนรู้ ขั้นที่ 2	เรียนรู้ด้วยตนเอง
ทักษะการเรียนรู้ ขั้นที่ 3	ค้นพบด้วยตนเอง
ทักษะการเรียนรู้ ขั้นที่ 4	สร้างความรู้ด้วยตนเอง
ทักษะการเรียนรู้ ขั้นที่ 5	เรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดทักษะการเรียนรู้

การจัดทักษะการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน สามารถตอบสนองผู้เรียนให้เกิดลักษณะการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข

ทักษะการเรียนรู้ขั้นที่ 1 เข้าใจตนเอง/รู้จักตนเอง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้ เกี่ยวกับตนเอง รู้จักตนเอง และเข้าใจพฤติกรรมของตนเอง
2. เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสนใจ ความถนัด และความสามารถพิเศษของตนเอง
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ ความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้เรียนอื่นๆ
 - ความแตกต่างทางสติปัญญา
 - ความแตกต่างทางอารมณ์และพฤติกรรมการแสดงออก
 - ความแตกต่างทางสังคม
4. เพื่อให้ผู้เรียนยอมรับ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
5. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของ บ้าน วัด โรงเรียน และชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่

ลักษณะของทักษะการเรียนรู้

1. การศึกษาประวัติผู้เรียน ครอบครัว ญาติพี่น้อง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่บ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน
3. การสำรวจความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ พระสงฆ์ ผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับภาระงาน และ กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. การประเมินความรู้ของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้
5. การศึกษาข้อมูลทางเลือกของผู้เรียนเกี่ยวกับ ความชอบ เจตคติ ความรัก ความผิดหวัง ความสมหวัง ความฝันในอนาคต ความเชื่อในศาสนา และการยอมรับในสิ่งที่ถูกและผิด

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน

1. ผู้เรียนสำรวจตนเองจนค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเอง
2. ผู้เรียนสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่บ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน สามารถนำข้อมูลมาใช้กำหนดภาระงาน
3. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้ปกครอง ครู อาจารย์ พระสงฆ์ ผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับภาระงานนำข้อตกลงมากำหนด กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเอง
4. ผู้เรียนได้รับการประเมินความรู้ก่อนการเรียนรู้ นำผลการประเมินมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้

5. ผู้เรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับ ความชอบ เจตคติ ความรัก ความผิดหวัง ความสมหวัง ความฝันในอนาคต ความเชื่อในศาสนา การยอมรับในสิ่งที่ถูกและผิด ฝึกคิดสร้างสรรค์อย่างหลากหลาย และสร้างจินตนาการ

ทักษะการเรียนรู้ขั้นที่ 2 เรียนรู้ด้วยตนเอง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกปฏิบัติงาน ตามความสนใจความถนัด และความสามารถของผู้เรียน
2. เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลและเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
3. เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน เพื่อการเรียนรู้
4. เพื่อให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก ทั้งความคิดและการกระทำในสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสม ถูกต้อง
5. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่มีความหมาย ทั้งในและนอกห้องเรียน

ลักษณะของทักษะการเรียนรู้

1. การร่วมกันกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาระงาน ข้อตกลงในการปฏิบัติงานระหว่างครูกับผู้เรียน
2. การลงมือแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

3. การร่วมปฏิบัติงานกลุ่ม การแสดงออกถึงภาวะผู้นำและผู้ตามที่เหมาะสม
4. การนำเสนอภาระงานในลักษณะต่าง ๆ เช่น รายงาน นิทรรศการ ข้อความ และแบบแสดงความคิดเห็น
5. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การประเมินภาระงาน และการประเมินความรู้ของผู้เรียน
6. การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน วัด ชุมชน และได้รับการประเมินจากกิจกรรมที่เข้าร่วม

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน

1. ผู้เรียนร่วมกันกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาระงาน ข้อตกลง ในการปฏิบัติงาน
2. ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน ตามความถนัด ความสนใจ และ ความสามารถ
3. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติงานกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ เรียนรู้จากกลุ่มอย่างสมบูรณ์
4. ผู้เรียนนำเสนอภาระงานจนครบจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ผู้เรียนได้รับการประเมินและฝึกประเมินด้วยตนเองจนผ่าน ทุกจุดประสงค์การเรียนรู้
6. ผู้เรียนและกลุ่มการเรียนรู้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนจนเป็นที่ยอมรับในความรู้และประสบการณ์

ทักษะการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ค้นพบด้วยตนเอง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง จากการค้นคว้า ทดลองและปฏิบัติ
2. เพื่อให้ผู้เรียนเลือกตัดสินใจและให้เหตุผลได้ด้วยตนเอง
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองโดยมีครู ผู้ปกครอง ชุมชน สนับสนุนช่วยเหลือ แนะนำ
4. เพื่อให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตั้งแต่เริ่มต้นจนปฏิบัติเสร็จสิ้น
5. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับฟังข้อบกพร่อง และวิเคราะห์ทางเลือกที่ดี
6. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ทางเลือกในการป้องกัน และระวังรักษาตนเอง ครอบครั

ลักษณะของทักษะการเรียนรู้

1. การศึกษาค้นคว้าทดลองปฏิบัติตามศักยภาพของผู้เรียน
2. การฝึกหัดวิเคราะห์ข้อมูล หาเหตุผลประกอบการตัดสินใจ ทั้งรายบุคคลและกลุ่มการเรียนรู้
3. การมอบหมายภาระงาน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และฝึกการแก้ปัญหา
4. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
5. การฝึกหัดประเมินภาระงาน การสรุปงาน และวิเคราะห์ผล การปฏิบัติกิจกรรม

6. การสร้างสถานการณ์จำลอง เพื่อสร้างทางเลือกให้กับผู้เรียน
ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง จากการค้นคว้า ทดลองและปฏิบัติจากภาระงาน
2. ผู้เรียนฝึกหัดวิเคราะห์ข้อมูล แสดงความคิดเห็น หาเหตุผลประกอบการตัดสินใจ ทั้งรายบุคคลและกลุ่ม
3. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรม ฝึกการแก้ปัญหาตามภาระงานจนเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ในด้านดีขึ้น
4. ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ จากผลการประเมินการปฏิบัติงาน
5. ผู้เรียนได้ฝึกหัดการประเมินภาระงาน การสรุปงาน การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติกิจกรรม
6. ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมจากสถานการณ์จำลอง ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ

ทักษะการเรียนรู้ขั้นที่ 4 สร้างความรู้ด้วยตนเอง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนบูรณาการความคิดรวบยอด ให้เชื่อมโยงเข้ากับความรู้และประสบการณ์เดิมเป็นอย่างดี
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินความรู้ความเข้าใจและความสามารถของนักเรียน
3. เพื่อให้ผู้เรียนประเมินขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลงานของ

ตนเองและผลงานของกลุ่มได้

4. เพื่อให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นรับฟังข้อบกพร่อง และ
แก้ไขกระบวนการปฏิบัติงานและผลงานที่เกิดขึ้น
5. เพื่อให้ผู้เรียนชื่นชมในความสำเร็จของผลงานของตนเอง
และกลุ่ม

ลักษณะของทักษะการเรียนรู้

1. การนำเสนอแนวความคิด เหตุผล ข้อดี ข้อเสีย ของความรู้ที่
ได้รับ จากการเรียนรู้ที่ได้พบเปรียบเทียบกับความรู้เดิม
2. การแสดงออกถึงความพอใจ หรือผิดหวังหรือแสดงความคิด
เห็นต่อความรู้ที่ได้รับ
3. การแสดงความยอมรับผิดชอบต่อผลงานที่ปฏิบัติทั้งของ
ตนเองและของกลุ่ม
4. การจัดทำรายงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน การสรุปผล การ
แก้ไขและข้อเสนอแนะของผลงานที่เกิดขึ้น
5. การออกแบบการปฏิบัติงานที่แตกต่างไปจากเดิมที่เคยปฏิบัติ
6. การนำเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน
7. การเปลี่ยนแปลงรูปแบบแนวคิด เปลี่ยนแปลงนโยบาย
เปลี่ยนแปลงแนวการนำเสนองานในรูปแบบใหม่

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน

1. ผู้เรียนนำเสนอแนวความคิด เหตุผล ข้อดี ข้อเสีย ของความรู้
ที่ได้รับจากการเรียนรู้

2. ผู้เรียนแสดงออกถึงความพอใจ หรือผิดหวังหรือแสดงความคิดเห็นต่อความรู้ที่ได้รับ
3. ผู้เรียนแสดงความยอมรับผิดชอบต่อผลงานที่ปฏิบัติ ทั้งของตนเองและของกลุ่ม
4. ผู้เรียนจัดทำรายงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน การสรุปผลการแก้ไขและข้อเสนอแนะของผลงานที่เกิดขึ้น
5. ผู้เรียนออกแบบการปฏิบัติงานที่แตกต่างไปจากเดิมที่เคยปฏิบัติ
6. ผู้เรียนนำเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน
7. ผู้เรียนนำเสนองานในรูปแบบใหม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบแนวคิด เปลี่ยนแปลงนโยบาย และเปลี่ยนแปลงแนวการปฏิบัติ

ทักษะการเรียนรู้ขั้นที่ 5 เรียนรู้ตลอดชีวิต

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมเข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่กว้างและลึกซึ้งมากขึ้น
3. เพื่อให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ เชื่อมโยงความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม
4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ชุมชนได้อย่างมีความสุข

5. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายของอนาคตและการพัฒนาตนเองได้
6. เพื่อให้ผู้เรียนสนใจในการศึกษาวิชาการใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น รู้จักการปรับตัวที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ทันเทคโนโลยี สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และนำสิ่งที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ

ลักษณะของทักษะการเรียนรู้

1. การนำเสนอภาระงานที่ประสบผลสำเร็จ
2. การฝึกปฏิบัติงานที่ต้องใช้เวลานาน การติดตามงานและแก้ปัญหาอยู่เสมอ การเฝ้าระวังผลที่เกิดขึ้นรวมทั้งความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมอย่างลึกซึ้ง โดยไม่เปลี่ยนแปลงเจตนารมณ์
3. การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ชุมชน อย่างทุ่มเทและเอาใจใส่
4. การนำเสนอภาระงานที่ประทับใจ
5. การแสดงออกถึงความฝันในอนาคตของผู้เรียน
6. การสนับสนุนและส่งเสริมของผู้ปกครอง และครอบครัวในการเอาใจใส่ต่อกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
7. การเอาใจใส่ สนใจติดตามกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน

1. ผู้เรียนนำเสนอภาระงานที่ประสบผลสำเร็จและงานที่ประทับใจ
2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติงานที่ต้องใช้เวลานาน การติดตามงานและ

แก้ปัญหาอยู่เสมอ การเฝ้าระวังผลที่เกิดขึ้นรวมทั้งความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมอย่างลึกซึ้ง โดยไม่เปลี่ยนแปลงเจตนารมณ์

3. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ชุมชน อย่างทุ่มเทและเอาใจใส่
4. ผู้เรียนแสดงออกถึงความฝันในอนาคต
5. ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมของผู้ปกครอง และครอบครัวในการเอาใจใส่ต่อกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

แนวทางการเรียนรู้ของนักเรียน ในโครงการศึกษาธรรมะจากวัดใกล้บ้าน

โครงการศึกษาธรรมะจากวัดใกล้บ้าน

นวัตกรรมการสอนพระพุทธศาสนาแนวใหม่ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนแบบยั่งยืน

1. นักเรียนปฐมนิเทศเรื่อง “โครงการพิสูจน์ธรรม (ศึกษาธรรมะจากวัดใกล้บ้าน)” จากครูผู้สอน
2. ทำแบบทดสอบตนเองก่อนเรียน เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวัดใกล้บ้าน และแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมที่ 1-4 (ผู้ปกครอง ประเมิน นักเรียนประเมิน และเพื่อนประเมิน) วัดดูประสงค์เพื่อ

2.1 ต้องการทราบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับวัดใกล้บ้าน และผูกพันกับวัด และศาสนาอย่างไร

2.2 ต้องการทราบว่า นักเรียนมีความพร้อมทางด้านคุณธรรม จริยธรรม หรือความบกพร่องด้านคุณธรรม จริยธรรม มากน้อยเพียงใด เพื่อครูผู้สอน จะได้เตรียมเครื่องมือในการพัฒนาและแก้ไขนักเรียนต่อไป

3. ให้นักเรียนนำแบบฟอร์มแจ้งและขออนุญาตผู้ปกครอง แบบฟอร์มการถวายตัวเป็นธรรมทายาทที่วัดใกล้บ้านเพื่อให้พระคุณเจ้าและผู้ปกครองรับทราบโครงการและอนุญาตให้เข้าโครงการต่อไป

4. นักเรียนถวายตัวเป็นธรรมทายาทที่วัดใกล้บ้าน ส่งใบมอบตัวเป็นธรรมทายาทให้เจ้าอาวาส แล้วส่งใบตอบรับ จากพระคุณเจ้า และผู้ปกครองนักเรียน ที่ครูผู้สอนรายวิชา พระพุทธศาสนา ส 0110

5. นักเรียนวัดใกล้บ้าน ประสานวันเวลา เพื่อเข้ารับการพิธีจูงนํ้าธรรมต่อเจ้าอาวาสวัดใกล้บ้าน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 - 3 ชั่วโมง เป็นอย่างน้อย ตามตารางโครงการสอนที่ครูมอบให้หรือยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องทำใบงาน ให้เสร็จตามกำหนดในคาบเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน จนครบ 16 ใบงาน และงานโครงการ วัดละ 1 โครงการ

6. นักเรียนวัดใกล้บ้านทุกคน ลงชื่อในแบบ “รบ.3 พระพุทธศาสนา” ประจำวัด แล้วช่วยกันเลือกหัวหน้ากลุ่มและคณะทำงาน โดยหัวหน้ากลุ่มจะมีหน้าที่ดังนี้

6.1 หัวหน้ากลุ่มวัดจะทำหน้าที่เช็คชื่อนักเรียนที่ไปศึกษา

ธรรมะที่วัดใกล้บ้านในรอบ. 3 พระพุทธศาสนา ทุกสัปดาห์

6.2 วางแผนร่วมกับเพื่อนๆสมาชิกวัด จัดทำโครงการการศึกษาธรรมะจากวัดใกล้บ้าน 1 โครงการ โดยทำเรื่องอะไรก็ได้ที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน วัด และชุมชน ร่วมกับเพื่อนๆ สมาชิกวัด แล้วนำเสนอครูผู้สอนรายวิชาพระพุทธศาสนา ส 0110 ในต้นเดือนกันยายน เพื่อคัดเลือกเข้าแข่งขันผลงานโครงการ กับ นักเรียนที่ศึกษาธรรมะจากวัดอื่นๆ ต่อไป

6.3 ประสานงาน และวางแผนระหว่างเพื่อนสมาชิกวัด ครูผู้สอน และเจ้าอาวาสวัดหรือพระสงฆ์ในวัดใกล้บ้าน ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในวัดใกล้บ้าน

6.4 เชื้อนชื่อลงในใบงานของเพื่อนๆ สมาชิกวัด ทุกใบงาน

7. นักเรียนรับแบบใบงานโครงการพิสูจน์ธรรมคนละ 1 ชุดมีทั้งสิ้น 16 ใบงาน (สอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกข้อ ตามหลักสูตรกำหนดทุกประการ) นักเรียนทุกคนจะต้องปฏิบัติดังนี้

7.1 ให้เข้าเรียนทุกครั้งตามกำหนดเวลาในโครงการสอนของวัดใกล้บ้าน

7.2 ในใบงานทุกใบงาน ก่อนที่จะส่งครูในคาบเรียนที่ครูกำหนดให้ จะต้องปฏิบัติดังนี้

7.2.1 ให้เจ้าอาวาส หรือพระสงฆ์ผู้อบรมธรรมะจะต้องให้คะแนน และเซ็นชื่อกำกับ

7.2.2 ให้ผู้ปกครอง เซ็นชื่อรับทราบและร่วมประเมินผลการเรียนธรรมะจากวัดใกล้บ้าน ทุกใบงาน

7.2.3 ให้หัวหน้าวัดใกล้บ้านเซ็นชื่อกำกับทุกใบงาน และให้เตรียมตัวออกมาเล่าประสบการณ์ ที่ศึกษาระยะที่วัดใกล้บ้าน หน้าชั้นเรียนอย่างน้อย 1-2 ครั้ง/ภาคเรียน

7.3 ปฏิบัติตามเงื่อนไขของกลุ่มสมาชิกวัด และการสำรวจ กิริยามารยาทขณะศึกษาระยะจากพระสงฆ์

7.4 ต้องแสดงมุทิตาจิต ให้แก่เจ้าอาวาสหรือพระสงฆ์ที่ อบรมธรรมะโดยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น พัฒนาวัด ร่วมงานบุญ หรือร่วมบริจาคให้แก่วัด เป็นต้น

8. เจ้าอาวาสวัดใกล้บ้าน จะทำหน้าที่อบรมธรรมะ หรือมอบ หมายให้พระสงฆ์ในวัด ที่สามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องราวและหลัก ธรรมทางพระพุทธศาสนา ทำหน้าที่อบรมธรรมะแก่นักเรียน ตาม หัวข้อในใบงานที่ครูกำหนดให้ ในทุกสัปดาห์พระสงฆ์จะทำหน้าที่ดัง ต่อไปนี้

8.1 พระสงฆ์จะทำหน้าที่อบรมธรรมะ

8.2 ประเมินผลนักเรียน

8.2.1 การสังเกตจากพฤติกรรมขณะไปศึกษาระยะ ที่วัดใกล้บ้าน โดยให้คะแนนตามแบบประเมินพฤติกรรมที่ครูผู้สอน รายวิชา พระพุทธศาสนา ส 0110 เตรียมไว้ให้

8.2.2 ประเมินผลจากผลงานที่ปฏิบัติตามใบงานทุก สัปดาห์ โดยการเซ็นชื่อ ลงในใบงานทุกใบงานและทุกครั้งที่นักเรียน ไปศึกษาระยะที่วัดใกล้บ้าน

9. เมื่อถึงคาบเรียนรายวิชา พระพุทธศาสนา ส 0110 ให้นักเรียน

ส่งใบงานให้ครูผู้สอนรายวิชา พระพุทธศาสนา ส 0110 ตรวจสอบ แล้วนักเรียนต้องเข้ากลุ่มการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อหลอมประสบการณ์ที่ไปศึกษาตามใบงานที่กำหนดในโครงการสอน ให้เพื่อนในกลุ่มฟัง แล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ นำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาเพิ่มเติมตามจุดประสงค์ของหลักสูตร หลังจากนั้นนักเรียนรับแนวทางจากครู เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ การไปศึกษาธรรมะจากวัดใกล้บ้านในวันหยุดเสาร์ หรืออาทิตย์ ตลอดภาคเรียนที่ 1

10. ครูผู้สอนรายวิชา พระพุทธศาสนา ส 0110 ติดตามนิเทศโครงการพิสูจน์ธรรม อย่างน้อยวัดละ 1 - 2 ครั้ง ต่อ 1 ภาคเรียน

11. นักเรียนรวบรวมใบงานที่ 1-16 และทำแบบประเมินที่ 1-7 รายงานสรุปโครงการ แล้วจัดทำรายงานสรุปส่งครู ผู้สอนรายวิชา พระพุทธศาสนา ส 0110

สรุปรูปแบบและขั้นตอนการจัดทักษะการเรียนรู้

รูปแบบ/ขั้นตอน	กระบวนการเรียนการสอน
เข้าใจตนเอง/รู้จักตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนสำรวจตนเองจนค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเอง 2. ผู้เรียนสำรวจข้อมูลของบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน เพื่อใช้กำหนดภาระงาน 3. ผู้เรียนกำหนดภาระงานร่วมกับผู้ปกครอง ครู อาจารย์ พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน 4. ผู้เรียนประเมินความรู้ก่อนเรียน นำผลการประเมินมาพัฒนาการเรียนรู้
เรียนรู้ด้วยตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ทั้งในและนอกห้องเรียนตามความถนัด 2. ผู้เรียนปฏิบัติงานกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้จากกลุ่มอย่างสมบูรณ์ 3. ผู้เรียนนำเสนอภาระงาน จนครบจุดประสงค์การเรียนรู้

รูปแบบ/ขั้นตอน	กระบวนการเรียนการสอน
	<p>4. ผู้เรียนประเมินและฝึกประเมินด้วยตนเองจนผ่านทุกจุดประสงค์การเรียนรู้</p>
<p>ค้นพบด้วยตนเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากการค้นคว้า ทดลอง และปฏิบัติจากภาระงาน 2. ผู้เรียนฝึกวิเคราะห์ข้อมูล แสดงความเห็น หาเหตุผลประกอบการตัดสินใจ 3. ผู้เรียนฝึกการประเมินภาระงาน สรุปงาน ฝึกการแก้ปัญหาตามภาระงาน 4. ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ จากผลการประเมินการปฏิบัติงาน
<p>สร้างความรู้ด้วยตนเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนเสนอแนวความคิด เหตุผล ข้อดี ข้อเสีย ของความรู้จากการเรียนรู้ 2. ผู้เรียนทำรายงาน ขั้นตอนการปฏิบัติ สรุปผล และข้อเสนอแนะของผลงาน 3. ผู้เรียนเสนอความคิดใหม่ๆ ออกแบบการปฏิบัติงานใหม่ ในการปฏิบัติงาน

รูปแบบ/ขั้นตอน	กระบวนการเรียนการสอน
เรียนรู้ตลอดชีวิต	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนนำเสนอภาระงานที่ประสบผลสำเร็จและงานที่ประทับใจ 2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติงาน ติดตามงาน สนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมอย่างลึกซึ้ง 3. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ชุมชน อย่างทุ่มเทเอาใจใส่ 4. ผู้ปกครอง สนับสนุน ส่งเสริมต่อ กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

การจัดทักษะการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น สามารถตอบสนองผู้เรียน ให้เกิดลักษณะการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ ขยันอดทน นักเรียนเป็นคนเก่ง มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถ นักเรียนมีความสุข มีคุณค่ามีประโยชน์ มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ช่วยให้ชีวิตในการเรียน และการประกอบอาชีพอย่างมีความสุข

ภารกิจของครูต้นแบบเพื่อ การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน

การปฏิรูปการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จได้ ต้องปฏิรูปที่ครูผู้สอนก่อน เพราะครูคือ กลไกสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ ถ้าครูยอมรับแนวคิดใหม่ๆ ยอมปรับเปลี่ยนแนวทางการสอนใหม่ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิรูปการเรียนรู้ก็จะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้ง ภารกิจของครูต้นแบบคือ ช่วยเหลือเพื่อนครูให้พัฒนาคุณภาพการสอน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การประเมินใบประกอบวิชาชีพครู เป็นภารกิจนี้ยิ่งใหญ่มาก แต่เพื่อชาติ เพื่อแผ่นดิน เพื่อนักเรียนทุกคนจะได้มีครูดี ครูที่เก่ง ครูที่เข้าใจ ครูที่พร้อมให้อภัย ตลอดกาล ภารกิจของครูต้นแบบจะสำเร็จได้ในระยะเวลา 4 เดือน พัฒนาครูเครือข่ายให้ได้จำนวน 10 คน จึงมีขั้นตอนดังนี้

1. เขียนโครงการ ชื่อ “โครงการกัลยาณมิตรนิเทศ” เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา ให้รับทราบหลักการ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ระยะเวลา การติดตามประเมินผล เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านเวลา และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาเพื่อয়ครู

2. การปลูกฝังศรัทธาและสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างครูต้นแบบและครูเครือข่ายให้มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ต่อคณะครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง พระสงฆ์ จึงได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรบรรยายตามสถานที่

ต่างๆ หัวข้อบรรยาย เรื่องเทคนิคการนำเด็กเข้าวัด จึงทำให้มีสัมพันธภาพกับ เพื่อนครูอาจารย์ที่ไปรับการฟังบรรยาย จึงมีมีเพื่อนครูอาจารย์มาสมัครเป็นกัลยาณมิตรเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถที่จะรับและพัฒนาได้ เพราะมีเวลา ระยะเวลา หน้าที่ปฏิบัติการสอน และทุนเป็นตัวกำหนด

3. สนทนาทำความเข้าใจกับครูเครือข่ายเป็นรายบุคคล โดยการแบ่งครูออกเป็น 3 ประเภทคือ

- 1) ครูผู้ที่จริงจังมีหลักการ มีหลักเกณฑ์ มีผลงาน มีหลักฐาน แต่ไม่ส่งผลงานอาจารย์ 3
- 2) ครูที่ทำงานดี ทำตลอดเวลา แต่ไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนจะใช้วิธีการกระตุ้นให้สร้างหลักฐาน คือ ให้ทำแผนการสอนแบบง่ายๆ ก่อน แล้วผลิตสื่อการสอนโดยเน้นให้นักเรียนเป็นสำคัญ ประเมินตามสภาพจริง การบูรณาการ แล้วผลักดันให้ส่งผลงานเข้าประกวดในระดับโรงเรียน อำเภอ และระดับจังหวัด
- 3) ครูที่หมดกำลังใจจาก นักเรียนไม่สนใจเรียน สอบไม่ผ่าน เกณฑ์ หรือกลัวการเขียนแผนการสอน กลัวผิดหลักสูตร กลัวระบบโรงเรียน เป็นต้น จะใช้วิธีการกระตุ้นให้เกิดกำลังใจสอนการเขียนแผนแบบง่ายๆ ก่อน และแก้ปัญหาการใช้หลักสูตร โดยการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด ของนักเรียน เพื่อโน้มน้าวให้นักเรียนอยากเรียนอยากทำกิจกรรม และมีความสุขในการเรียน

4. การวัดและประเมินผลโดยตนเอง และโดยครูเครือข่าย พร้อมคำแนะนำ ครูได้ออกแบบเครื่องมือการประเมินผลครูเครือข่าย และแบบประเมินตนเอง และแบบแสดงความคิดเห็นของครูเครือข่าย ที่มีต่อครูต้นแบบ ปรากฏว่า ครูเครือข่ายมีการพัฒนางานเพิ่มขึ้นเป็นที่น่าสนใจ

ตัวอย่าง

แบบฟอร์มการวัดและการประเมินผล แบบประเมินตนเองของครูต้นแบบ

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	
1	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์การดำเนินงาน						
2	การดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนด						
4	การจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อสร้างประสบการณ์ให้แก่เพื่อนครู						
5	การสนับสนุนด้านสื่อ นวัตกรรมในการพัฒนาการสอน						
6	การถ่ายทอดเทคนิคการสอนและนวัตกรรมใหม่ๆ						
7	การให้กำลังใจเพื่อนครู อาจารย์ในการปฏิรูปการสอน และการพัฒนาตนเอง						
8	การติดตามการสอนและการปฏิบัติตนของครู อาจารย์						
	รวม						

จากครูต้นแบบขยายสู่ เพื่อนครูเครือข่ายอย่าง ไม่หยุดยั้ง

จากความคิดที่ว่าเป็นครูต้นแบบ เมื่อได้รับรางวัลและปฏิบัติหน้าที่ตามที่เงื่อนไขของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็น 4 เดือน ลื่นสุดไปแล้วภารกิจก็จะลื่นสุดไปด้วยนั้น ไม่ได้เป็นเช่นนั้น แต่กลับจะมีเสียงเรียกร้องจากครูหลายสถาบัน หลายโรงเรียน หลายหน่วยงาน จากหลายๆ จังหวัด ที่จะขอให้ช่วยพัฒนาคุณภาพวิชาชีพครู เพื่อ เตรียมความพร้อมสู่การประเมินในปี พ.ศ.2545

ครูเองจะรู้สึกว่าคุณค่า จะทำงานอย่างมีความสุข และสนุกกับการได้ช่วยเหลือเพื่อนครู ตื่นเต้นกับการบริหาร การจัดการกับเวลาที่ต้องทำหลายๆ หน้าที่ในเวลาเดียวกัน เพื่อให้ทุกงานเรียบร้อยสมบูรณ์ตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น หน้าที่ครูต่อศิษย์รัก มอบงาน ตามงานให้ทัน อย่าให้ศิษย์รักรู้สึกว่าคุณทอดทิ้ง หน้าที่ช่วยเหลือเพื่อนครูที่มาขอคำปรึกษาว่าจะทำอย่างไร หน้าที่ต่อครอบครัว จึงได้ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของคุณ หน้าที่ต่อตนเอง ที่จะต้องศึกษาหาความรู้ อบรม

ดูงาน เพื่อพัฒนาสติปัญญาและพักผ่อนให้เป็นเวลา

เมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาชาติ พ.ศ. 2542 ประกาศใช้ อย่างชัดเจน สื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเอกสาร ตำรา หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ สื่อถึงครูทั่วประเทศ ครูต่างตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาวิชาชีพครู ครูทุกคนตื่นตัวต่อการปฏิรูปการศึกษา ครูต้นแบบจึงกลายเป็นตัวแทนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่ชี้แจง อธิบาย และช่วยเหลือเพื่อนครู เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การประเมินใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ครูต้นแบบจึงไม่สามารถที่จะยุติหน้าที่ลงได้ ในเมื่อสังคมวิชาชีพครู ยอมรับในบทบาทและหน้าที่ของครูต้นแบบ ครูต้นแบบจึงต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีความพร้อมต่อการพัฒนาเพื่อนครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง ดังต่อไปนี้

1. ต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ครูไม่ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับปริญญาโท แต่ไม่เคยคิดว่าตนเองโง่ แต่ตระหนักดีว่า การเรียนรู้ที่ดี ไม่จำเป็นที่จะต้องเรียนในมหาวิทยาลัย แหล่งเรียนรู้อีกมากมายที่มีอยู่ในธรรมชาติ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ชุมชน รวมถึงสถานะการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ และสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ต่างหากที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีที่สุดสำหรับครูผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์สอน การสังเกตพฤติกรรม ผลงาน ชิ้นงาน กิจกรรมต่างๆ ของผู้เรียน คือ ข้อมูลความรู้จริง ที่นำมาพัฒนาให้เกิดความสามารถทางการสอน กำหนดแผนการสอน ออกแบบกระบวนการสอน ผลิตสื่อและนวัตกรรม สร้างเทคนิคการสอน ให้มีความ

เหมาะสมกับสภาพจริงของผู้เรียนมากที่สุด ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การไปศึกษาและดูงาน ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครู ถ้าไม่เคยไปศึกษาและดูงานต่างสถานศึกษา ก็เป็นเรื่องยากที่จะทราบว่า ตนเองทำงานอยู่ในระดับใด ก้าวหน้าหรือยืนอยู่กับที่ ควรถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องลงทุนเอง เพื่อนำความรู้มาพัฒนาศักยภาพทางการสอนต่อไป

3. กิจกรรมพัฒนาเพื่อนครูเครือข่าย โครงการกัลยาณมิตรนิเทศ ยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่อง ครูจะได้รับเชิญให้เป็นวิทยากร ให้ความรู้แก่คณะครูอาจารย์ ไม่น้อยกว่า 50 ครั้ง ประสบผลสำเร็จเป็นที่พอใจ มีครูจำนวนมากมาสมัครเป็นครูเครือข่าย มาด้วยความศรัทธาในผลงานครูหลายจังหวัดสนใจในผลงาน ขอแผนการสอน ขอเอกสารประกอบการสอนต่างๆ มากมาย ได้จัดส่งไปให้ตามทุนทรัพย์ที่มีอยู่

4. ผลของการขยายเครือข่ายก่อให้เกิดการรวมตัวเป็น ชมรมพัฒนาคุณภาพวิชาชีพครูขึ้น โดยร่วมมือกันระหว่างครูต้นแบบด้วยกัน

แนะนำครุต้นแบบ

ปี

2

5

4

2

แนะนำครุภัณฑ์แบบ ปี 2542

ชื่อ/นามสกุล	นางสถาพร มุ่งวัฒนา
ชื่อสถานที่	โรงเรียนหนองบุนนาก ประสงค์วิทยา
สังกัด	กรมสามัญศึกษา อำเภอหนองบุนนาก จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30140
ที่อยู่	บ้านเลขที่ 76/24 หมู่ที่ 5 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30140
โทรศัพท์	โทรศัพท์ที่บ้าน 0-4441-2294

คณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ดร.นงราม เศรษฐพานิช

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา

นางสาวมยุรี จารุปาน

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

นักวิจัย

นางสถาพร มุ่งวัฒนา ครูต้นแบบ ปี 2542

วิชา พระพุทธศาสนา ระดับ มัธยมศึกษา

ผู้พิจารณารายงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรางศรี พณิชยกุล

ผู้ดำเนินการโครงการ

นางสาวสมรัชนีกร อ่องเอิบ

นางสาวภัทนิดา พันธุมเสน

นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ

นางสาวอุษา คงสาย

ผู้จัดทำ บรรณาธิการ

ผู้เรียบเรียง และจัดพิมพ์ต้นฉบับ

นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ

ผู้ประสาน

นายสมยศ พันธุ์โอฬารกุล

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

สำนักนายกรัฐมนตรี

นวัตกรรมการสอนพุทธศาสนาตามแนวใหม่
แบบ บ้าน-วัด-โรงเรียน

จัดกิจกรรมศึกษาระยะจากวัดใกล้บ้าน
ผู้เรียนรับการอบรมสั่งสอนจากพระสงฆ์
ปฏิบัติจริง ฝึกทั้งกายและใจ
ผู้ปกครองชุมชน ร่วมปลูกฝังบุตรหลานของตน
เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของ
ผู้เรียนแบบยั่งยืน

สถาพร มุ่งวัฒนา

